

České klastry jsou stabilní, zapracovat by měly na vzdělávání svých manažerů

Agentura CzechInvest si nechala zpracovat benchmarkingovou analýzu vybraných českých klastrů v oblasti klastrového managementu. Ze závěrů studie vyplývá, že české klastry mají stabilní členskou základnu, dobrou úroveň komunikace manažera klastru s členy klastru a mezi členskými subjekty navzájem. Naopak v oblasti systematického vzdělávání členů manažerského týmu, v oblasti řízení klastrové spolupráce a propagaci existuje prostor pro zlepšení.

Benchmarking dle mezinárodně uznávané metodologie **European Secretariat for Cluster Analysis (ESCA)** provedla německá konzultantská společnost VDI/VDE Innovation + Technik GmbH. Stejným způsobem bylo již srovnáno na 500 klastrů z více než 34 zemí. Náklady na uskutečnění benchmarkingu byly spolufinancovány z mezinárodního projektu **CENTRAMO**.

Mezi vybranými klastry, u kterých byl mezinárodní benchmarking prováděn, byly jak klastry založené a podpořené z programů určených na podporu vzniku a rozvoje klastrů z OPPP a OPPI, tak klastry, které dosud žádnou podporu nečerpaly. Všechny hodnocené klastry obdržely prestižní bronzovou známku klastrové excelence. Na základě jednotlivých analýz vybraných klastrů byl vytvořen souhrnný přehled silných a slabých stránek managementu klastrů v České republice.

V oblasti struktury klastru byl posuzován počet a složení řádných a potencionálních členů klastru a jejich geografická koncentrace vzhledem k sídlu klastru. V této oblasti dopadly české klastry průměrně – 8 % z nich by však mělo více dbát na geografickou koncentraci členské základny, tj. aby většina členů byla do 80 km od sídla klastru a byla tak snadno dosažitelná pro klastrového manažera. 67 % českých klastrů se umístilo ve žluté kategorii, která říká, že klaster má od 15 do 40 členů, což v porovnání s klastry světovou úroveň není dostačující. Klastry by tedy měly více pracovat na rozšiřování své členské základny, aby zajistily kritickou úroveň počtu členů pro svůj další rozvoj.

U sledovaných klastrů byla posuzována jejich zralost, kvalita a stabilita klastrového týmu a stabilita členské základny klastru. V této oblasti byly identifikovány silné stránky českých klastrů ve stabilitě členské základny, které jednoznačně souvisejí s častým přímým kontaktem klastrového manažera s členy klastru, vysokou mírou spolupráce mezi členskými subjekty a jasnou strukturou rozdělení rolí v řídicím a rozhodovacím procesu. Naopak slabou stránkou je dlouhodobé systematické vzdělávání členů manažerského týmu klastru. Pouze 17 % klastrů dopadlo v této kategorii úspěšně, zbylé klastry by měly v této oblasti zlepšit stávající podmínky, 42 % klastrů dopadlo nedostatečně nebo vzdělávání manažerského týmu neprovádí vůbec.

V oblasti financování klastrových aktivit dopadly české klastry velmi dobře, a to jak ve struktuře financování, která je správně rozložena s vysokým podílem vlastních zdrojů, tak i v oblasti perspektivy finančního zajištění fungování klastru.

V analýze byl dále hodnocen způsob řízení a rozhodování v klastru. Pozitivním faktem je, že klastry mají zdokumentovanou strategii svého rozvoje, zlepšit by však měly způsob revize této strategie, rovněž samotnému naplňování definovaných cílů a akčních plánů by měla být věnována větší pozornost. 17% klastrů bylo doporučeno zavést systém spokojenosti členů klastru s poskytovanými službami.

V porovnání s hodnocenými evropskými klastry se jako slabá stránkou více než poloviny klastrů v České republice jeví organizace klastrové spolupráce a vytváření tzv. pracovních skupin. Dle doporučení odborníka z VDI-VDE Michaela Nergera by se měli čeští klastroví manažeři více zaměřit na iniciaci

pracovních skupin i přes relativně nízký počet členů v klastru, neboť tak lépe dochází k rozvoji hlubší spolupráce a výměně informací mezi členy.

Obecně zlepšit by se měla prezentace klastru na internetu a propagace úspěchů klastru v dalších médiích. V oblasti propagace se snaží českým klastrům pomoci i Ministerstvo průmyslu a obchodu společně s Agenturou CzechInvest. V rámci mezinárodního projektu **ClusterCOOP** vznikla v roce 2013 brožura **Cluster organisations in the Czech republic** mapující rozvoj klastrů u nás s uceleným přehledem fungujících klastrových iniciativ České republiky.